

Filip Procházka, *Proměny struktury čimelického obyvatelstva v období před první světovou válkou a po vytvoření Československé republiky. Diplomová práce Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2018, 114 s.*

Posudek oponenta diplomové práce

Diplomová práce Filipa Procházky je velmi pěkně zpracovanou sondou do novějších dějin konkrétní jihočeské obce. Autor se zaměřil především na měnící se strukturu obyvatelstva Čimelic, věnoval se i topografii obce ve snaze zachytit přechod od tradiční agrární vesnice k modernějšímu venkovskému sídelnímu celku, který byl se zemědělským zázemím spojen podstatně volněji. Autorovi se tak možná podařilo zaplnit mezeru, kterou mimoděk naznačuje v jedné z úvodních kapitol věnované dějinám Čimelic – jejich přehled končí rokem 1840 a nese se v duchu popisu střídání šlechtických majitelů. V této souvislosti by bylo možné předložené práci vytknout příliš stručný vhled do místních dějin, rozšířit jej by mohla pomoci některá místopisná příručka (Trajer) nebo farní či obecní kronika, jsou-li dochovány. V úvodu práce by měla být vzhledem k dalšímu obsahu popsána zejména role někdejší vrchnosti v obci nebo otázka správy a samosprávy obce.

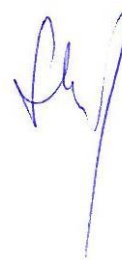
Hlavním pramenem diplomové práce se staly sčítací operáty připravované jako podklady pro sčítání obyvatelstva v letech 1890–1921, které autor podle svých slov vyhodnotil za pomoci databázového programu. Bylo by však zapotřebí, aby uvedl, jakým způsobem je jeho databáze vystavěna, respektive zda sleduje osoby v proměnách času, či se soustředí na jednotlivé časové body, měl by tedy lépe popsat metodiku práce.

Proměny čimelického obyvatelstva jsou sledovány nejprve v historickodemografické rovině. V této části autor cituje jen velmi málo dílčích studií, od čehož se zřejmě odvíjí řada dílčích pojmoslovných a technických nedostatků (nevhodné označení „věkové skupiny“ namísto běžně užívaného „struktura podle věku a pohlaví“ u věkových pyramid, které by měly být pro srovnání uvedeny pro všechny sledované roky; použité Sündbargovo dělení populace je vhodné spíše pro starší dějiny, pro statistické období je namístě dělení do podrobnějších věkových kategorií, přínosná je jak analýza průměrného věku, tak medián; v komentářích k vývoji dětské složky obyvatelstva je opominuta role dětské úmrtnosti a natalitních vln; při srovnání s celozemským(?) vývojem nelze použít obrat „obecně“, je třeba důsledně uvést, čeho se převzatá data týkají a kde byla publikována, ideálně u každé tabulky zvlášť). Je také škoda, že autor své poznatky o Čimelicích nepodpořil srovnáním se situací v jiných regionech, což by

vzhledem k publikování sumárních údajů sčítání lidu nebylo časově ani technicky nijak náročné.

Hlavním tématem práce bylo zachycení proměny sociální a profesní skladby obyvatelstva, která je analyzována velmi pečlivě a s důrazem na kontinuitu živností. U častěji zastoupených povolání by bylo ještě vhodné doplnit absolutní počty jejich vykonavatelů procentuelním vyjádřením ve vztahu k celkovému počtu ekonomicky činného obyvatelstva. Ocenit je třeba snahu autora postihnout na základě analogií nalezených v sekundární literatuře každodennost příslušníků vybraných profesí. V závěru práce věnoval pozornost dopadu první světové války na obyvatelstvo Čimelic, kde vhodně využil i materiálů Vojenského historického archivu.

Celkově je diplomová práce Filipa Procházky zpracována velice pečlivě, autor je velmi uvážlivý ve svých formulacích i závěrech. Text je po jazykové a vizuální stránce takřka perfektní, vědecký aparát má všechny potřebné náležitosti. Z uvedených důvodů doporučuji diplomovou práci Filipa Procházky k obhajobě a hodnotím ji stupněm **výborně**.

V Pelhřimově, 10. 8. 2018

PhDr. Markéta Skořepová, Ph.D.